

Vergaderjaar 2004–2005

29 677

Wijziging van de werknemersverzekeringenwetten, de Coördinatiewet Sociale Verzekering, de Wet inkomstenbelasting 2001 en de Wet op de loonbelasting 1964 in verband met uitbreiding van de rechtsgevolgen van de verklaring arbeidsrelatie (Wet uitbreiding rechtsgevolgen VAR)

Nr. 7

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 8 oktober 2004

1. Inleiding

De regering heeft met belangstelling kennis genomen van het verslag van de Tweede Kamer inzake het wetsvoorstel uitbreiding rechtsgevolgen VAR. Zij stelt met genoegen vast dat, met uitzondering van de fractie van de LPF, bij alle bij het verslag betrokken fracties steun bestaat voor de voorgestelde uitbreiding van de rechtsgevolgen van de verklaring arbeidsrelatie (VAR). In het verslag hebben de fracties vragen gesteld over verschillende aspecten van het wetsvoorstel. Zoals bekend streeft de regering ernaar de met dit wetsvoorstel beoogde verbetering van de rechtszekerheid voor zelfstandigen en hun opdrachtgevers per 1 januari 2005 te realiseren. Met deze nota beantwoordt de regering de vragen van de fracties met het oog op een voortvarende behandeling van het wetsvoorstel opdat de nieuwe regeling per 1 januari a.s. in werking kan treden.

Het wetsvoorstel biedt zelfstandigen zonder personeel (zzp-ers) en andere opdrachtnemers de mogelijkheid om vooraf volledige duidelijkheid te verkrijgen over de status van hun arbeidsrelaties in het kader van de fiscale en sociale zekerheidswetgeving. Opdrachtnemers kunnen via een snelle en relatief eenvoudige procedure een verklaring van de Belastingdienst verkrijgen. Indien de Belastingdienst verklaart dat de inkomsten van de aanvrager worden aangemerkt als winst uit onderneming of voor rekening en risico komen van de vennootschap van de aanvrager, is deze verklaring ook leidend voor de verzekerings- en premieplicht voor de werknemersverzekeringen. Vanzelfsprekend zal de persoon die zich als zelfstandig ondernemer wil profileren, aan de criteria voor afgifte van deze VAR moeten voldoen.

De regering verwacht met dit voorstel de door de zelfstandigenorganisaties genoemde belemmeringen voor de ontplooiing van het zelfstandige ondernemerschap te hebben opgelost. Met name betreft dit het bezwaar dat een opdrachtnemer zijn opdrachtgevers geen volledige zekerheid kan bieden over de verschuldigdheid van loonheffing en premies. Dit

gebrek aan rechtszekerheid wordt met dit wetsvoorstel weggenomen. Het voorstel biedt meer ruimte voor zelfstandig ondernemerschap.

Hier staat tegenover dat de nieuwe VAR extra waarborgen vereist vanwege het risico dat geen loonheffing en premies worden afgedragen voor arbeid die feitelijk in dienstbetrekking wordt verricht. Ontwijking van loon- en premieheffing via oneigenlijk gebruik van de VAR kan concurrentievervalsing veroorzaken. Werkgevers die hun verplichtingen uit hoofde van de fiscale en sociale zekerheidswetgeving voldoen, worden financieel immers benadeeld ten opzichte van concurrenten die premie- en loonheffing ontwijken. Premieontwijking kan verder leiden tot uitholling van het financiële draagvlak voor de werknemersverzekeringen.

De regering hecht eraan op te merken oog te hebben voor de bezwaren die vanuit de zelfstandigenorganisaties en diverse fracties zijn verwoord tegen de bestaande regeling. Dit is de reden waarom is besloten tot deze aanpassing van een op zich nog recente regeling. Het ligt voor de hand dat bij de gekozen oplossing de aandacht vervolgens uitgaat naar het beperken van misbruik. De VAR-wuo of VAR-dga betekent volgens dit voorstel immers dat wordt afgezien van loon- en premieheffing, vóór de aanvang van een arbeidsrelatie. Ook de mogelijkheid van loon- en premieheffing achteraf wordt uitgesloten. Het toegenomen financiële belang rechtvaardigt maatregelen om misbruik te voorkomen. Voorkomen moet worden dat de VAR een middel wordt waarmee eenvoudig «ontsnapt» wordt aan de verzekering van rechtswege, als basis van de werknemersverzekeringen.

De regering heeft in het wetsvoorstel een afweging gemaakt tussen het belang van de grotere rechtszekerheid voor zzp-ers en extra waarborgen voor het tegengaan van premieontwijking en concurrentievervalsing. De waarborgen die zijn ingebouwd (kortere looptijd VAR, een selectievere aanvraagprocedure) leveren een bescheiden toename van administratieve lasten en uitvoeringskosten op. Dit weegt echter niet op tegen de voordelen voor zzp-ers en hun opdrachtgevers die voortvloeien uit de grotere rechtszekerheid. Het wetsvoorstel levert per saldo lagere administratieve lasten op. De regering wijst in dit verband naar het op hoofdlijnen positieve oordeel van de ondernemersorganisaties VNO-NCW en PZO.

De leden van de CDA-fractie vragen of de regering de overgang van grote groepen werknemers in dienstbetrekking naar een zzp-status wenselijk en/of aanvaardbaar acht. De leden van de fractie van de PvdA vragen welke invloed dit wetsvoorstel heeft op de keuze voor het ondernemerschap en het aantal zelfstandigen zonder personeel.

Dit wetsvoorstel stimuleert zowel de vraag naar, als het aanbod van zelfstandige arbeid. De grotere rechtszekerheid voor opdrachtgevers van zzp-ers kan er toe bijdragen dat meer werk op een andere wijze dan in dienstbetrekking wordt aanbesteed. Dat is ter beoordeling van degene die het werk laat verrichten.

Voor de zzp-er zelf betekent dit wetsvoorstel eveneens een positieverbetering. Ook hier geldt dat een overstap van werknemerschap naar ondernemerschap een individuele keuze is.

De VAR «nieuwe stijl» zal naar verwachting bijdragen aan een verschuiving op de arbeidsmarkt. De regering waardeert een ontwikkeling waarbij verhoudingsgewijs meer werk door zelfstandig ondernemers wordt verricht, positief. Zzp-ers leveren een belangrijke bijdrage aan de dynamiek van de Nederlandse economie. De regering hecht belang aan de verbetering van hun economische positie.

De leden van de CDA-fractie merken op dat de indiening van het wetsvoorstel ongeveer samenviel met het verschijnen van het SER-advies over de personenkring voor de werknemersverzekeringen. Zij achten de kans aanwezig dat het kabinet omstreeks de inwerkingtredingsdatum van dit wetsvoorstel met een verdergaand standpunt komt. Ziet de regering kans om op korte termijn met een standpuntbepaling te komen over het gehele SER advies, zo vragen deze leden.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft op 1 december 2003 de SER advies gevraagd over de afbakening en de reikwijdte van het begrip werknemer in de werknemersverzekeringen. Daarbij zijn de SER twee hoofdvragen voorgelegd:

1. hoe kan het werknemersschap beter worden afgebakend ten opzichte van het begrip zelfstandigheid en
2. welke mogelijkheden zijn er voor vereenvoudiging en deregulering van de personenkring werknemersverzekeringen.

De Sociaal-Economische Raad (SER) heeft op 18 juni jl. advies uitgebracht.¹ Kort daarna is dit wetsvoorstel bij uw Kamer ingediend. Dit was aanleiding voor de minister van SZW om de Tweede Kamer – mede namens de staatssecretaris van Financiën – te berichten dat hij de aanbeveling van de SER overneemt om dit wetsvoorstel de kans te geven zijn waarde voor de afbakening tussen werknemerschap en zelfstandigheid in de praktijk te bewijzen.² De minister is voornemens de uitkomsten van de in 2007 voorziene evaluatie van de nieuwe regeling af te wachten, alvorens te bezien of verdergaande maatregelen nodig zijn.

Het nog op te stellen integrale kabinetsstandpunt over de personenkring voor de werknemersverzekeringen zal zich toespitsen op vereenvoudiging en deregulering van de personenkring van de werknemersverzekeringen. Overigens vergt de voorbereiding van dit kabinetsstandpunt meer tijd dan oorspronkelijk voorzien. De regering verwacht het kabinetsstandpunt vóór 1 april 2005 aan de Tweede Kamer te kunnen sturen.

De leden van de fractie van de PvdA vragen wat de regering vindt van een opting in-mogelijkheid voor zelfstandigen.

Deze vraag staat in feite los van het onderhavige wetsvoorstel waarin wordt getracht zelfstandigen vooraf zekerheid te bieden over de (afwezigheid van) inhoudings- en verzekeringsplicht. Daarbij vormt de bestaande personenkring en de huidige verplichte verzekering het uitgangspunt. De mogelijkheden voor keuzevrijheid bij de verzekering als werknemer (zoals vormen van opting out en opting in) kunnen worden betrokken bij een verkenning van alternatieve en verdergaande maatregelen. De noodzaak daartoe wordt bezien aan de hand van de uitkomsten van de evaluatie van het onderhavige wetsvoorstel.

Overigens kunnen personen die overstappen van werknemerschap naar zelfstandigheid, op grond van bepalingen in de Ziektewet en de WAO thans onder voorwaarden al opteren voor een vrijwillige verzekering van hun arbeidsongeschiktheidsrisico. De WW biedt een dergelijke mogelijkheid niet, het ondernemerschap laat zich immers niet verenigen met een verzekering van het werkloosheidsrisico.

De CDA fractie vraagt naar resultaten van eerder aangekondigde onderzoeken betreffende zelfstandigen en of deze resultaten zijn betrokken in het voorliggende wetsvoorstel. De fractie verneemt gaarne toekomstige evaluatiemomenten en criteria van die evaluaties. Tevens verzoeken deze leden om een overzicht van de beleidsvoorstellen, wetgeving en onderzoeken in de afgelopen vijf jaar.

¹ SER-advies «Personenkring werknemersverzekeringen», Publicatienummer 9, 18 juni 2004.

² Brief van 6 juli 2004 over SER-advies personenkring werknemersverzekeringen met kenmerk SV/F&W/04/48090.

De VAR is ingevoerd per 1 januari 2001 met de Wet inkomstenbelasting 2001. De zelfstandigheidsverklaring is in 2002 ingevoerd met de Wet van 20 december 2001, houdende wijziging van de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen en enige andere wetten in verband met de invoering van een zelfstandigheidsverklaring en de uitsluiting van de Nationale ombudsman en de substituut-ombudsmannen van de verzekering voor de werknemersverzekeringen (Stb. 695). Beide maatregelen waren gebaseerd op de aanbevelingen van de Werkgroep *Harmonisatie ondernemers- en zelfstandigenbegrip* van februari 2000. Het kabinet had in mei 2000 besloten deze aanbevelingen op hoofdlijnen over te nemen¹. In het nader rapport bij het voorstel van wet waarmee de zelfstandigheidsverklaring is ingevoerd², heeft de regering nader onderzoek aangekondigd naar de behoefte aan duidelijkheid vooraf bij personen die fiscaal resultaat uit overige werkzaamheden genieten. Tevens was voorzien in een evaluatie van de bestaande wettelijke regeling voor 1 januari 2004. In opdracht van de minister van Economische Zaken is onderzocht of en in welke mate bij opdrachtnemers die fiscaal niet als ondernemer worden aangemerkt, behoefte bestaat aan voorafgaande duidelijkheid over belasting- en premieheffing. Dit rapport (*Vogelvrij?, een onderzoek naar de sociale en fiscale status van freelancers*, EIM, juli 2003) heeft in het kader van dit wetsvoorstel niet geleid tot beleidsconclusies. Het rapport beschrijft vooral de positie van personen die noch als zelfstandig ondernemer, noch als werknemer worden gekenmerkt. Deze personen worden onder omstandigheden als werknemer aangemerkt, op grond van een zogenoemde fictieve dienstbetrekking. De vereenvoudiging en deregulering van de fictieve dienstbetrekking staat centraal in de besluitvorming van het kabinet over het advies van de SER over de afbakening en de reikwijdte van het werknemersbegrip.

Waar het de problematiek van zelfstandige ondernemers betreft heeft de regering de opmerkingen ter harte genomen die zij ontving van organisaties van zelfstandigen, beroepsbeoefenaren, werkgevers en werknemers. Voor de evaluatie van de huidige VAR feitelijk van start ging, was reeds besloten tot uitbreiding van de rechtsgevolgen van de VAR. Hierop is afgezien van een evaluatie van de huidige VAR-regeling. De Tweede Kamer is hierover geïnformeerd met de brief van de minister van SZW van 1 december 2003³.

In 2007 worden de doeltreffendheid en effectiviteit van de het onderhavige wetsvoorstel geëvalueerd. De belangrijkste criteria daarbij zijn de mate waarin het wetsvoorstel bijdraagt aan de rechtszekerheid van zzp-ers en andere opdrachtnemers en welke gevolgen het wetsvoorstel voor de omvang en samenstelling van de kring van verzekerden. In paragraaf 6 worden de onderzoeksvragen voor de evaluatie nader geduid.

2. Voorgestelde oplossing: uitbreiding rechtsgevolgen VAR

De leden van de CDA-fractie verzoeken de regering om toezending van het nieuwe aanvraagformulier, het nieuwe besluit *Beleidsregels beoordeling dienstbetrekking* en de regels rond het inzagerecht in de registratie van de VAR-beschikkingen, om een goede afweging van het wetsvoorstel te kunnen maken.

De Belastingdienst en UWV ontwikkelen thans een bijgesteld aanvraagformulier. Kern van de aanpassing is het formuleren en procesmatig inbouwen in het beoordelingsproces van aanvullende vragen, speciaal met betrekking tot het afgeven van een beschikking VAR-wuo en VAR-dga. Door die extra vragen kan scherper worden geconstateerd of de aanvrager arbeid verricht in een privaatrechtelijke dienstbetrekking. De vragen op het aanvraagformulier zijn gedestilleerd uit de elementen op

¹ Kamerstukken II 1999/2000, 24 036, nr. 161.

² Kamerstukken II 2000/01, 27 686, A, p. 3.

³ Brief van 1 december 2003 met kenmerk SV/F&W/03/91 565.

basis waarvan de Belastingdienst vaststelt of de belastingplichtige in het kader van de Wet inkomstenbelasting 2001 loon uit dienstbetrekking, winst uit onderneming dan wel resultaat uit overige werkzaamheden geniet.

De regering zal de Tweede Kamer nader informeren zodra het aanvraagformulier ontwikkeld is.

Het huidige besluit *Beleidsregels beoordeling dienstbetrekking* bevat enerzijds een juridisch beoordelingskader voor de toetsing van arbeidsrelaties en anderzijds een beschrijving van de rol van de VAR bij die toetsing. Het beoordelingskader voor de dienstbetrekking wijzigt als zodanig niet, maar verliest zijn betekenis als de Belastingdienst voor de betreffende arbeidsrelatie een VAR-wuo of VAR-dga heeft afgegeven. De beschrijving van de rol van de VAR in het besluit zal per datum inwerkingtreding van dit wetsvoorstel in overeenstemming worden gebracht met de dan geldende regeling.

Vanwege de geheimhoudingsplicht van artikel 67 Algemene wet inzake rijksbelastingen worden de bij de Belastingdienst geregistreerde VAR-beschikkingen niet openbaar gemaakt.

De leden van de LPF-fractie zijn van oordeel dat het wetsvoorstel vooral wantrouwen uitstraalt jegens de bedoeling van de zelfstandigen en dat de aanvraagprocedure eenvoudiger moet waarbij de Belastingdienst leidend moet zijn. Bewijslast van misbruik zou bij UWV belegd moeten worden. Deze leden vragen voorts naar de bewijslastverdeling bij de vraag of sprake is van winst uit onderneming dan wel van loon.

In het algemeen is het in fiscale regelgeving zo dat degene die stelt ook moet bewijzen. Dit betekent dat een ondernemer moet bewijzen dat hij ondernemer is. De bewijslastverdeling levert in de praktijk problemen op omdat de begrippen «winst uit onderneming» en «dienstbetrekking», zoals eerder opgemerkt, niet eenvoudig te definiëren zijn. Om de duidelijkheid te bewerkstelligen en de eenvoud te vergroten is in 2001 de VAR ingevoerd. Opdrachtnemers krijgen met de huidige VAR vooraf duidelijkheid omtrent de aard van een arbeidsrelatie of groepen van arbeidsrelaties. In het onderhavige wetsvoorstel worden de rechtsgevolgen van die VAR uitgebreid. Opdrachtgevers hoeven zich, voor de loonheffing en voor premies werknemersverzekeringen, niet meer te bekommeren om de vraag of er wellicht een dienstbetrekking is. Het risico dat achteraf ten onrechte een VAR-wuo of VAR-dga blijkt te zijn verstrekt, verschuift hiermee van opdrachtnemers en opdrachtgevers naar de overheid. Vereenvoudiging van de aanvraagprocedure ligt daarom niet voor de hand.

In de beoordeling en afgifte van de VAR is de Belastingdienst leidend. Met de overdracht per 1 januari 2006 van de heffing en inning van de premies werknemersverzekeringen van UWV naar Belastingdienst komt controle en handhaving in één hand. UWV blijft vanaf die datum verantwoordelijk voor de uitkeringsverstrekking en is op dit onderdeel verantwoordelijk voor controle en handhaving.

De leden van de CDA-fractie stellen vragen over het bieden van vergelijkbare zekerheid aan in het buitenland wonende opdrachtnemers die hier te lande voor opdrachtgevers werkzaamheden uitoefenen.

Het is voor de Belastingdienst niet mogelijk om via een VAR-aanvraag te beoordelen of de werkzaamheden van in het buitenland wonende opdrachtnemers in Nederland belaste winst uit onderneming opleveren. Om vooraf rechtszekerheid te verkrijgen kunnen buitenlandse opdracht-

nemers en hun opdrachtgevers hun voorgenomen arbeidsrelatie voorleggen aan de inspecteur die bevoegd is voor de loonbelasting. Deze inspecteur kan in dat geval de opdrachtgever vooraf zekerheid verstrekken dat geen loonheffing verschuldigd is. Partijen kunnen zich uiteraard ook oriënteren op het besluit *Beleidsregels beoordeling dienstbetrekking*. Een door de inspecteur afgegeven verklaring dat een arbeidsverhouding die hem is voorgelegd geen dienstbetrekking oplevert, biedt partijen met betrekking tot die specifieke arbeidsrelatie zekerheid over het ontbreken van inhoudingsplicht, voor zover de feiten overeenstemmen met de situatie waarover de inspecteur om een oordeel is gevraagd.

De leden van de VVD-fractie vragen de regering aan te geven hoe andere Europese landen omgaan met de problematiek die er bestaat bij het in dienst nemen van zelfstandigen uit hun eigen land en bij het aannemen van zelfstandigen uit andere EU landen.

De regering merkt op dat in de ons omringende landen een zelfstandige veelal wordt gedefinieerd als een persoon die, anders dan als werknemer, arbeid verricht. De omringende landen kennen eenzelfde problematiek als in Nederland. Een vergelijkbare regeling ter verduidelijking van de rechtszekerheid van de zelfstandig ondernemer als met dit wetsvoorstel wordt aangedragen, is elders niet gesignaleerd. Meer in het algemeen geldt voor het aannemen van zelfstandigen uit andere EU-landen de Verordening 1408/71. De hoofdregel is dat het werkland de bevoegde staat is om de verzekeringsplicht te beoordelen. Buitenlandse zelfstandigen zijn veelal werkzaam met een detachingsverklaring van het woonland, een E 101-verklaring. Op grond van deze verklaring blijft het woonland de bevoegde lidstaat. Beoordeling van de verzekeringsplicht in Nederland is in dat geval niet aan de orde.

De leden van de fractie van het CDA vragen naar de criteria voor de begrippen »dienstbetrekking« en »onderneming« en of deze op dezelfde wijze subjectief interpreteerbaar blijven en of er voornemens zijn deze begrippen te verduidelijken. Ook de leden van de PvdA en de LPF vragen hiernaar.

Naar de opvatting van de regering valt bij de toepassing van de fiscale en sociale verzekeringswetgeving niet te ontkomen aan algemene kaders op grond waarvan complexe en variabele arbeidsrelaties moeten worden geduid. Dit vergt per definitie een subjectieve beoordeling door de Belastingdienst en UWV. Met het besluit *Beleidsregels beoordeling dienstbetrekking* is optimale duidelijkheid geboden over de wijze waarop de uitvoeringsorganisaties arbeidsrelaties beoordelen. Juist omdat van een verduidelijking van genoemde begrippen geen verdere toename van de rechtszekerheid kan worden verwacht, heeft de regering besloten tot de voorgestelde uitbreiding van de rechtsgevolgen van de VAR. Opdrachtnemers en opdrachtgevers kunnen met een VAR volledige zekerheid verkrijgen over de verschuldigdheid van loonheffing en premies voor de werknemersverzekeringen.

De leden van de fractie van de LPF vragen of het niet eenvoudiger is de verstrekking van een VAR te baseren op een onderzoek naar de ontslagbescherming van de aanvrager. Dat is immers het belangrijkste kenmerk van een dienstbetrekking, zo stellen deze leden.

Een beoordeling van de VAR-aanvraag aan de hand van de ontslagbescherming zou geen vereenvoudiging betekenen ten opzichte van de met dit wetsvoorstel beoogde procedure. De ontslagbescherming is immers verbonden aan arbeid verricht in het kader van een dienstbetrekking. De Belastingdienst zou in dat geval bij iedere VAR-aanvraag een onderzoek

moeten (laten) instellen naar de juridische status van de arbeidsrelatie van de aanvrager, in plaats van een inschatting te maken op grond van een beperkt aantal objectieve gegevens. Ook zou de VAR niet voor een bepaalde periode gegeven kunnen worden, maar bij iedere nieuwe arbeidsrelatie opnieuw moeten worden beoordeeld.

Een dergelijke procedure zou ten koste gaan van de rechtszekerheid en de praktische uitvoerbaarheid die met dit voorstel is beoogd. Daarnaast zou het leiden tot extra administratieve lasten voor zzp-ers.

De leden van de fractie van de PvdA vragen wat het essentiële verschil is tussen iemand die werkt via een intermediair, en een uitzendkracht.

In beide gevallen zijn drie partijen bij de arbeidsrelatie betrokken, een opdrachtgever, een opdrachtnemer of werknemer en een intermediair of uitzendbureau. Het essentiële verschil zit in de verhouding tussen deze drie partijen. De intermediair brengt slechts vraag en aanbod bij elkaar en heeft geen bemoeienis met hetgeen de andere partijen afspreken over hun arbeidsrelatie. Van een privaatrechtelijke dienstbetrekking tussen bemiddelingsbureau en degene die wordt bemiddeld is daarom in de regel geen sprake. Wel kan de arbeidsrelatie tussen de intermediair en de opdrachtnemer met een dienstbetrekking worden gelijkgesteld.

Werk via een intermediair die louter bemiddelt tussen vraag en aanbod, wordt onderscheiden van arbeid via een uitzendbureau (uitzendovereenkomst). Artikel 7:690 van het Burgerlijk Wetboek omschrijft de uitzendovereenkomst als de arbeidsovereenkomst waarbij de werknemer door de werkgever, in het kader van de uitoefening van het beroep of bedrijf van de werkgever ter beschikking wordt gesteld van een derde om krachtens een door deze aan de werkgever verstrekte opdracht arbeid te verrichten onder toezicht en leiding van de derde. De arbeidsrelatie van de uitzendkracht wordt aangemerkt als een privaatrechtelijke dienstbetrekking, met het uitzendbureau als werkgever.

De leden van de CDA-fractie vragen hoe de VAR wordt toegepast bij vrije beroepen, zoals artsen.

De voorgestelde regeling staat ook open voor personen in vrije beroepen. De inkomsten van personen met een zogenoemd vrij beroep worden fiscaal in de regel aangemerkt als winst uit onderneming. Dit is onder de huidige regeling niet anders.

De leden van de VVD-fractie vragen de regering meer duidelijkheid te verschaffen over de garanties die het wetsvoorstel voor opdrachtgevers en opdrachtnemers biedt, bijvoorbeeld of bij een geldige VAR naheffing te allen tijde achterwege blijft. Kan de regering meer duidelijkheid geven over alle garanties die er voor moeten zorgen dat zowel de opdrachtgever als de opdrachtnemer zekerheid heeft over het betalen van premies, zo vragen deze leden.

Het wetsvoorstel breidt de rechtsgevolgen van de VAR-wuo en VAR-dga uit naar volledige rechtszekerheid vooraf over de afwezigheid van loon- en premieheffing. Een opdrachtnemer is niet als werknemer verzekerd als hij een VAR-wuo of een VAR-dga overlegt voor werkzaamheden genoemd in de betreffende verklaringen, en de opdrachtgever een kopie van die VAR in zijn administratie bewaart. De opdrachtgever wordt gevrijwaard van de heffing van loonbelasting en premies werknemersverzekeringen als hij beschikt over een kopie van een voor de desbetreffende arbeidsrelatie geldende VAR-wuo of VAR-dga en hij bovendien de identiteit van de opdrachtnemer heeft vastgesteld en een afschrift van het identiteitsbewijs in zijn administratie heeft opgenomen. De VAR-wuo of VAR-dga geldt voor de desbetreffende arbeidsrelatie indien de werkzaamheden overeen-

komen met de werkzaamheden waarvoor de VAR is afgegeven en voorzover die werkzaamheden worden verricht in het tijdvak waarvoor de VAR geldt.

De opdrachtnemer is uitgesloten van een verzekering als werknemer als op zijn opdrachtgever door de toepassing van een VAR-wuo of VR-dga geen inhoudingsplicht rust. Ook de opdrachtnemer is daarmee gevrijwaard van premieheffing.

Naheffing van premies en loonbelasting is nog slechts aan de orde als de VAR niet geldt voor de desbetreffende arbeidsrelatie of de opdrachtgever niet heeft voldaan aan de eis van de identiteitscontrole en het bewaren van een afschrift van het identiteitsbewijs. Een VAR geldt niet als deze ziet op andere werkzaamheden of als de werkzaamheden zijn verricht na afloop van de geldigheidsperiode.

De leden van de PvdA-fractie vragen in hoeverre het risico dat de Belastingdienst achteraf een ander oordeel velt over de aard van de arbeidsrelatie geheel verschoven wordt van opdrachtgever naar opdrachtnemer.

Er vindt geen verschuiving plaats van het risico van premieheffing naar de opdrachtnemer. De bestaande mogelijkheid dat de opdrachtnemer de premies werknemersverzekeringen verschuldigd is, komt met dit wetsvoorstel juist te vervallen. Voor beide partijen ontstaat er volledige zekerheid vooraf over de verschuldigdheid van loonheffing en premies.

De leden van de fracties van de PvdA en de VVD vragen de regering nader uiteen te zetten hoe de overgang van de VAR per 1 januari 2005 verloopt ter zake van contracten die na 1 januari 2005 doorlopen.

Indien een belastingplichtige in het jaar 2004 aan zijn opdrachtgever een VAR-wuo of een VAR-dga heeft getoond met een geldigheidsduur die doorloopt na 1 januari 2005, dan worden aan die VAR-wuo of VAR-dga vanaf 1 januari 2005 ook de uitgebreide rechtsgevolgen verbonden. Daarbij wordt de geldigheidsduur van die VAR beperkt tot 31 december 2005, ter voorkoming van anticipatiegedrag. De opdrachtgever heeft met ingang van 1 januari 2005 de zekerheid dat hij geen loonheffing en premies werknemersverzekeringen hoeft in te houden en af te dragen. Voorwaarde is wel dat deze opdrachtgever voldoet aan de vereisten die vanaf 1 januari 2005 gaan gelden. Dit betekent dat hij in zijn administratie een kopie van de getoonde VAR moet bewaren. Verder moet de opdrachtgever de identiteit van de opdrachtnemer hebben vastgesteld en kopieën van de stukken aan de hand waarvan hij dat gedaan heeft in zijn administratie bewaren. In de meeste gevallen zal de opdrachtgever dit al in zijn administratie opgenomen hebben. In de overige gevallen kan hij alsnog aan deze vereisten voldoen.

De leden van de fractie van de PvdA vragen of en op welke wijze het wetsvoorstel terugwerkende kracht heeft wat betreft de status van de «oude»VAR. Moet de tekst van de wet zo moet worden opgevat dat bij een verschil van opvatting tussen UWV en Belastingdienst tot 1 januari 2005 wel een verzekering als werknemer bestaat welke ophoudt per 1 januari 2005? Wat is de reactie van de minister hierop, zo vragen deze leden.

Het onderhavige wetsvoorstel heeft geen terugwerkende kracht doch (een beperkte) onmiddellijke werking. Zie hiervoor ook paragraaf 3.4 van de memorie van toelichting.

Dit betekent dat de in dit wetsvoorstel opgenomen rechtsgevolgen van een vóór de inwerkingtreding afgegeven VAR-wuo of VAR-dga pas gelden vanaf de datum van inwerkingtreding van dit wetsvoorstel. Dit zou kunnen

betekenen dat indien het UWV – ondanks een geldende VAR-wuo of VAR-dga – een dienstbetrekking constateert, er over de periode tot de datum van inwerkingtreding van dit wetsvoorstel sprake is van premieplicht op grond van de werknemersverzekeringen en vanaf die datum niet meer.

De CDA-fractie vraagt de regering om een reactie op de opmerking van de Raad van State in zijn advies over de personen met een VAR-row en het voornemen hen op een later moment meer rechtszekerheid te bieden. De leden van de PvdA betreuren het dat in dit wetsvoorstel de VAR-row niet is geregeld. Zij vragen wanneer de minister hieromtrent met voorstellen zal komen.

In de memorie van toelichting en het nader rapport bij het advies van de Raad van State¹ staat de regering stil bij de rechtsgevolgen die met dit wetsvoorstel aan de VAR-row worden verbonden. Kort samengevat, het bleek niet mogelijk om in het uitvoeringsproces van de VAR een afdoende onderscheid te maken tussen werknemers met een fictieve dienstbetrekking en personen die resultaat uit overige werkzaamheden genieten. De belangrijkste reden hiervoor is de complexiteit en diversiteit van de regeling van de fictieve dienstbetrekking. Het kabinet bereidt op dit moment een standpunt voor over de personenkring voor de werknemersverzekeringen. Daarin staat deregulering en vereenvoudiging centraal, in het bijzonder wat betreft de fictieve dienstbetrekking in de fiscale en de sociale zekerheidswetgeving. Vereenvoudiging van de fictieve dienstbetrekking kan leiden tot een duidelijker afbakening met de resultaatgenieter. Daarbij zal opnieuw worden bezien of aan de VAR-row uitgebreide rechtsgevolgen kunnen worden verbonden.

De leden van VVD-fractie vragen wat de voordelen zijn van de keuze voor een vaste termijn voor de geldigheidsduur van de VAR ten opzichte van een langere flexibele termijn die deze leden voorstaan.

In de memorie van toelichting heeft de regering de overwegingen genoemd voor de keuze voor een bekorting van de termijn. Het wetsvoorstel is gebaseerd op een afweging van de belangen van zzp-ers bij een vergroting van hun rechtszekerheid en het belang van de overheid en het bedrijfsleven bij het beperken van de risico's op premieontwijking en concurrentievervalsing die ontstaan door de uitbreiding van de rechtsgevolgen van de VAR. De VAR met uitgebreide rechtsgevolgen betekent dat opdrachtgever en opdrachtnemer in beginsel zijn gevrijwaard van loonen premieheffing, ook als achteraf blijkt dat de arbeidsrelatie als een dienstbetrekking wordt aangeduid. De regering kiest ervoor om in deze situatie niet achteraf tot correctie (loon- en premieheffing) over te gaan, maar om de periode waarin de feitelijke situatie kan afwijken van de aanvraag in duur te beperken. Daarbij is gekozen voor een termijn van een kalenderjaar omdat die termijn het beste aansluit bij de belastingheffing en de systemen van de Belastingdienst.

De leden van de fractie van het CDA stellen voor de geldigheid van de VAR te verlengen van een kalenderjaar naar de periode van een januari tot 31 maart van het daaropvolgende jaar en vragen welke effecten dat zou hebben.

De regering begrijpt de vraag zo dat voorgesteld wordt bij opvolgende verklaringen elk jaar een overlappende periode van drie maanden te laten ontstaan. Een overlappende periode kan leiden tot uitvoeringsproblemen, met name als daarin sprake is van twee verklaringen met een verschillende status, bijvoorbeeld een VAR-wuo en een VAR-loon.

¹ Kamerstukken II 2003/04, 29 677, nr. 3 en 4.

De leden van de fractie van de PvdA vragen naar de gevolgen voor lange-termijncontracten van de verkorting van de geldigheidstermijn van de VAR. Ook de leden van de VVD- en LPF-fractie uiten hun zorg op dit punt. De belastingplichtige dient na 1 januari 2005 elk jaar een nieuwe VAR aan te vragen. De VAR wordt afgegeven op basis van een geautomatiseerde procedure. Dit betekent dat indien de aanvraag voor een volgend jaar geschiedt op basis van dezelfde feiten en omstandigheden en de Belastingdienst sinds de vorige afgifte van de VAR geen andere informatie heeft, de belastingplichtige dezelfde uitkomst mag verwachten. De opdrachtnemer kan hieraan de zekerheid ontleen dat hij voor lange termijncontracten eenzelfde VAR zal ontvangen.

De leden van de PvdA fractie vragen om een schatting van de derving door misbruik en oneigenlijk gebruik indien de VAR voor 2 jaar wordt afgegeven.

Hierboven is aangegeven waarom de regering kiest voor een bekorting van de geldigheidsduur van de VAR. Een exacte raming van de premiederving bij een verlenging van de VAR-duur naar 2 jaar is niet te geven. Naarmate er meer tijd ligt tussen de beoordeling van de VAR-aanvraag, een momentopname, en de arbeidsrelaties waarvoor de VAR wordt benut, is de kans groter dat de feiten en omstandigheden zullen afwijken.

Alle fracties hebben gevraagd naar problemen terzake van betalingen gedaan voor aanvang van de geldigheidstermijn van de VAR of na afloop van die geldigheidstermijn.

De hoofdregel is dat een opdrachtgever aan een VAR-wuo of VAR-dga rechtszekerheid kan ontleen als die op het moment van uitbetalen getoond kan worden. Als de opdrachtgever betaalt op een moment dat er nog geen VAR kan worden getoond, maar de betaling betrekking heeft op werkzaamheden die gedurende de geldigheidsduur van de VAR zijn verricht, kan hij aan de VAR eveneens rechtszekerheid ontleen. De regering wil van de gelegenheid gebruik maken om de voorgestelde systematiek te verduidelijken aan de hand van een tweetal voorbeelden.

Voorbeeld 1.

Een belastingplichtige begint op 1 februari met werkzaamheden voor een opdrachtgever. In de maand februari vraagt hij een VAR aan en krijgt op 1 maart een VAR-wuo, met een geldigheidsduur van 1 februari tot 31 december. Hij toont die VAR en de opdrachtgever bewaart een kopie bij zijn administratie.

Op 15 februari krijgt hij zijn eerste betaling. Op het moment dat deze betaling is gedaan is er nog geen VAR. Omdat de betaling ziet op werkzaamheden die binnen de geldigheidsduur van de VAR zijn verricht, heeft de opdrachtgever achteraf toch de zekerheid dat hij terzake van deze betaling geen loonheffing en premies werknemersverzekeringen hoefde in te houden en af te dragen.

Voorbeeld 2.

Een belastingplichtige heeft een VAR-wuo getoond die geldt voor het kalenderjaar 2005, zijn opdrachtgever heeft een kopie bewaard. Voor het jaar 2006 heeft hij geen VAR-wuo maar een VAR-loon gekregen. In januari 2006 ontvangt hij een betaling over de maand december 2005. Deze betaling ziet op werkzaamheden die verricht zijn gedurende de geldigheidsperiode van de VAR-wuo. In dat geval heeft de opdrachtgever terzake van deze betaling de zekerheid dat hij geen loonheffing en premies werknemersverzekeringen verschuldigd is.

3. Uitvoering

De leden van de fractie van het CDA vragen of de regering overwogen heeft het werknemersbegrip voor Belastingdienst, UWV en ziekenfonds te uniformeren.

De overweging waar deze leden op doelen, valt buiten het kader van het onderhavige wetsvoorstel. Dit voorstel strekt niet tot uniformering of wijziging van het werknemersbegrip maar beoogt zzp-ers en hun opdrachtgevers vooraf meer zekerheid te bieden over de vraag of loon- of premieheffing verschuldigd is. Uniformering van de werknemersbegrippen zou er niet toe leiden dat een opdrachtgever daarover zekerheid verkrijgt.

Overigens is de primaire grondslag voor het werknemersbegrip in de Wet op de loonbelasting 1964, de werknemersverzekeringen en de Ziekenfondswet al uniform. Bij deze wetten vormt de vraag of arbeid wordt verricht in het kader van een privaatrechtelijke dienstbetrekking het startpunt voor de beoordeling van het werknemerschap. De Wet op de loonbelasting 1964 en de werknemersverzekeringen kennen echter uiteenlopende beperkingen en uitbreidingen van het werknemersbegrip. Bij de voorgenomen vereenvoudiging van de personenkring voor de werknemersverzekeringen streeft het kabinet naar een verdergaande harmonisatie van de werknemersbegrippen.

De leden van de CDA-fractie vragen of de regering het wenselijk acht dat iemand verschillende statussen heeft en welke maatregelen zij neemt om dat op te lossen.

Het feit dat een persoon die door de Belastingdienst (vooraf) als ondernemer wordt aangemerkt, tegelijkertijd voor een specifieke arbeidsrelatie als werknemer kan worden aangemerkt, is bij de voorbereiding van dit wetsvoorstel expliciet onder ogen gezien. De regering is van oordeel dat een dergelijke situatie niet onbewust en onbedoeld moet ontstaan. Handhaving van de mogelijkheid om bewust meerdere statussen te hebben (werknemer én zelfstandige ondernemer) is door zelfstandigenorganisaties bepleit. Met name voor startende ondernemers, maar ook voor andere (deeltijd)ondernemers, kan de combinatie van een dienstbetrekking met een onderneming de benodigde extra financiële zekerheid geven. Zoals in de memorie van toelichting is aangegeven, kiest de regering daarom voor handhaving van de mogelijkheid van een combinatie van werknemerschap met zelfstandigheid, ook als voor de werkzaamheden in het kader van de onderneming een VAR-wuo of VAR-dga is verstrekt.

De leden van de PvdA-fractie vragen aandacht voor de periode na invoering van de wet. Zij vragen of de regering kan toezeggen dat eventuele uitvoeringsvragen al tijdens de behandeling in de Tweede Kamer aan de orde komen.

De regering is graag bereid om uitvoeringsvragen te beantwoorden. De uitbreiding van de rechtsgevolgen van de VAR leidt niet tot ingrijpende wijzigingen in de uitvoering. Wel is het zo dat in het geautomatiseerde beoordelingsproces een aantal extra vragen aan de orde komt. Die extra vragen voor de VAR-wuo worden alleen gesteld om de Belastingdienst beter in staat te stellen te beoordelen of sprake is van werkzaamheden die niet in dienstbetrekking worden verricht.

Overigens brengt de nieuwe wet geen wijziging in de criteria voor de beoordeling of iemand fiscaal als ondernemer voor de inkomstenbelas-

ting wordt aangemerkt. De uitvoeringsvragen zullen om deze redenen naar de mening van de regering tot een minimum beperkt blijven. Daarnaast zal de Belastingdienst ruime aandacht besteden aan de voorlichting voor betrokkenen. Zowel op de site van de Belastingdienst als in een aan te passen brochure zal de wijze van uitvoering van de wet aan de orde komen.

Eventuele rechtsvragen zullen na een standpuntbepaling door of namens de staatssecretaris van Financiën in een besluit worden bekrachtigd door middel van een beleidsregel en algemeen bekend worden gemaakt.

De leden van de PvdA-fractie wijzen op paragraaf 4.5 van de memorie van toelichting, waarin is gesteld dat een werknemer tegelijkertijd bij het UWV en een ziekenfonds kan verzoeken om een beoordeling van de arbeidsrelatie. Wordt hier niet de opdrachtnemer bedoeld, zo vragen deze leden? Is het niet beter dat ook de opdrachtnemer de vraag over de verzekeringsplicht aan de Belastingdienst kan voorleggen? De leden van de fractie van de VVD uiten hun zorg over de afstemming tussen Belastingdienst, UWV en ziekenfonds met betrekking tot de vaststelling van de verzekeringsplicht.

Met deze passage in de memorie van toelichting is bedoeld aan te geven dat personen aan verschillende overheidsinstanties een uitspraak kunnen vragen over hun positie als verzekerde. Deze passage kan bij nader inzien tot misverstanden leiden. De strekking is dat de verschillende instanties elkaar informeren over hun besluiten met betrekking tot de verzekerde status (wel of geen dienstbetrekking).

De regering deelt de zorg van de leden van de VVD-fractie niet. De belastingplichtige die zekerheid wenst omtrent de aard van de voordelen uit een arbeidsrelatie, kan van de inspecteur een VAR vragen. Een VAR geeft zekerheid vooraf omtrent de aard van de arbeidsrelatie of arbeidsrelaties waarin sprake is van hetzelfde soort van werkzaamheden die onder overeenkomstige condities zijn aangegaan. Aan de hand van de bij de aanvraag verstrekte gegevens en de bij de Belastingdienst reeds aanwezige informatie zal de inspecteur overgaan tot de verstrekking van een VAR-wuo (winst uit onderneming), een VAR-dga (directeur-grotoaandeelhouder), een VAR-row (resultaat uit overige werkzaamheden) of een VAR-loon. Indien de Belastingdienst tot afgifte van een VAR-wuo of VAR-dga overgaat, is daarmee automatisch gegeven dat de arbeidsrelaties waarvoor de VAR geldt, niet leiden tot een verzekering als werknemer, voor zover wordt voldaan aan de overige in dit wetsvoorstel opgenomen voorwaarden.

Een persoon die duidelijkheid wenst over de status van een individuele arbeidsrelatie kan het UWV verzoeken om een beschikking verzekeringsplicht. Deze beschikking geeft een oordeel of een opdrachtnemer in de betreffende arbeidsrelatie verzekerd is. UWV zal de Belastingdienst informeren over het besluit. Indien betrokkene als opdrachtnemer beschikt over een VAR-wuo of VAR-dga, deze bij het aangaan van de opdracht heeft getoond en zijn opdrachtgever overigens heeft voldaan aan de administratieve verplichtingen, zal hij niet als werknemer verzekerd zijn. De opdrachtgever zal de arbeidsrelatie met de betrokkene in dat geval niet bij de Belastingdienst of het UWV hebben aangemeld.

Met ingang van 1 januari 2006 beoordeelt de Belastingdienst het verzoek van een werkgever of opdrachtgever tot vaststelling van de verzekeringsplicht. Indien zowel de werknemer/opdrachtnemer als de werkgever/opdrachtgever een verzoek indient, dan is het eerst genomen besluit leidend, tenzij de feiten en omstandigheden van de arbeidsrelatie zijn gewijzigd ten tijde van het tweede verzoek.

De leden van de VVD-fractie verzoeken meer duidelijkheid te verstrekken over de wijze waarop de uitvoeringsorganisaties de wet zullen uitvoeren. Zij wijzen op resterende onduidelijkheid over het toetsingskader voor de VAR-aanvraag, over de begrippen dienstbetrekking en overeenkomst van opdracht, de gevolgen van bezwaar, de toetsing van de authenticiteit van de VAR en andere administratieve verplichtingen voor de opdrachtgever.

De VAR-aanvraag wordt getoetst op grond van dezelfde criteria die bepalen of de inkomsten van een belastingplichtige worden aangemerkt als loon uit dienstbetrekking, winst uit onderneming of als resultaat uit overige werkzaamheden. De behandeling van de VAR-aanvraag geschiedt in het merendeel van de gevallen volledig geautomatiseerd. De daarvoor ontwikkelde beslismodule wordt niet openbaar gemaakt.

De vraag of de persoon aan wie een VAR-wuo of VAR-dga is verstrekt werkzaamheden verricht in het kader van een dienstbetrekking of overeenkomst van opdracht, is na de inwerkingtreding van dit voorstel voor de verplichting tot inhouding en afdracht van loonheffing en premies niet langer relevant.

Een vervalste VAR-wuo of VAR-dga geeft de opdrachtgever uiteraard geen vrijwaring van naheffing. Indien de opdrachtgever twijfelt aan de authenticiteit van de VAR kan hij bij de inspecteur navragen of het juist is dat aan een bepaalde opdrachtnemer een VAR-wuo of VAR-dga is verstrekt, en op welke periode en werkzaamheden die VAR ziet. Overigens is naheffing slechts aan de orde als na onderzoek blijkt dat arbeid in dienstbetrekking is verricht.

De leden van de VVD-fractie vragen naar de behandelingstermijn van een vraag om een standpunt vooraf over de kwalificatie van een arbeidsverhouding. Evenals de leden van de CDA-fractie vragen deze leden naar termijnen voor bezwaar en beroep en naar de gevolgen van het gegrond verklaren van het bezwaar.

De termijn voor de behandeling van een aanvraag van een VAR bedraagt maximaal acht weken (artikel 3 156, zesde lid, Wet inkomstenbelasting 2001). Deze termijn kan gemotiveerd met vijf weken worden verlengd. In de praktijk wordt 99% van de verzoeken binnen de termijn van acht weken afgehandeld.

De persoon die meent dat niet de juiste VAR is verstrekt, kan daartegen binnen 6 weken bezwaar aantekenen. Als een bezwaar tegen een afgegeven beschikking gegrond wordt verklaard dan volgt een andersluidende beschikking (bijvoorbeeld de afgifte een VAR met uitgebreide rechtsgevolgen). Die nieuwe beschikking kan naar haar aard pas werking hebben vanaf de dagtekening. De bescherming van de opdrachtgever treedt op dat moment in werking, ook voor lopende contracten.

De leden van de fractie van het CDA vragen of de regering overwogen heeft opdrachtgevers inzagerecht te geven. Vanwege de geheimhoudingsplicht van artikel 67 Algemene wet inzake rijksbelastingen wordt een de bij de Belastingdienst geregistreerde VAR niet openbaar gemaakt. De regering overweegt geen wijziging van deze bepaling. Dit laat onverlet dat de opdrachtgever bij de inspecteur informatie kan inwinnen over de geldigheid van een individuele beschikking.

De leden van de fractie van de PvdA vragen een reactie op het voorstel van het Platform Zelfstandige Ondernemers een projectbureau in te richten.

De invoering van de wettelijke maatregel is door de Belastingdienst projectmatig opgepakt, zowel wat betreft de voorlichting als de aanpassingen in de automatisering van de behandeling van de verzoeken. De voorlichting loopt gezamenlijk op met de voorlichting van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en UWV.

4. Handhaving

De leden van de CDA-fractie vragen of de regering druk van werkgevers voorziet op mensen die een vaste dienstbetrekking hebben om als zzp'er verder te werken. De leden van de fractie van de PvdA vragen welke mogelijkheden er zijn om tegen te gaan dat een VAR onder valse voorwendselen wordt gebruikt, omdat feitelijk sprake is van een dienstbetrekking.

Zoals opgemerkt, zijn extra waarborgen getroffen om dit risico te beperken. Om voor een VAR met uitgebreide rechtsgevolgen in aanmerking te komen, zullen de werknemers zich daadwerkelijk als zelfstandige ondernemer moeten en blijven profileren.

Voor zover druk van werkgever ertoe leidt dat een werknemer op onjuiste gronden een VAR met uitgebreide rechtsgevolgen verkrijgt, zal de Belastingdienst in een controlefase kunnen vaststellen dat sprake is van een niet-geldige VAR. De rechtsgevolgen worden in dat geval teniet gedaan.

5. Financiële effecten

De leden van de CDA fractie vragen of verwacht wordt dat de omvang van de personenkring werknemersverzekeringen zal wijzigen als een verdriedouving van het aantal VAR-aanvragen wordt verwacht.

Het is duidelijk dat de nieuwe VAR-wuo en VAR-dga aantrekkelijk zijn voor opdrachtgevers nu, onder voorwaarden, wordt afgezien van loon- en premieheffing. Het voorstel stimuleert zowel de vraag naar als het aanbod van zelfstandige arbeid. De geraamde toename van het aantal VAR-aanvragen komt naar verwachting vooral van zelfstandige ondernemers en resultaatgenieters die voorheen geen VAR-aanvraag deden. De stijging van het aantal aanvragen zal naar verwachting in geringere mate worden veroorzaakt door (voormalige) werknemers.

De Belastingdienst richt het proces zo in dat rekening wordt gehouden met 180 000 aanvragen in 2005. De praktijk zal moeten uitwijzen of dit aantal reëel is. De regering verwacht een gering effect op de omvang van de kring van verzekerden. Ten opzichte van het aantal verzekerde dienstbetrekkingen ($\pm 6,9$ miljoen) is dit effect verwaarloosbaar.

De leden van de CDA-fractie vragen naar de effecten op de administratieve lastendruk als het aantal aanvragen toeneemt. De PvdA fractie vraagt de regering in hoeverre de stijging van de administratieve lasten een drempel opwerpt voor de ontwikkeling van het zelfstandige ondernemerschap.

Het effect van de toename van het aantal VAR-aanvragen is in de berekening van de verandering in administratieve lastendruk verdisconteerd. De stijging van administratieve lasten voor opdrachtnemers wordt veroorzaakt doordat meer opdrachtnemers een VAR aanvragen en doordat de VAR-aanvraag is uitgebreid. De grotere rechtszekerheid voor opdrachtgevers heeft tot gevolg dat de administratieve lasten per saldo lager worden. Opdrachtgevers hoeven immers niet langer voor personen met een VAR met uitgebreide rechtsgevolgen een loonadministratie bij te houden. Zij kunnen volstaan met het voldoen aan de bij het wetsvoorstel genoemde voorwaarden. Netto nemen de administratieve lasten voor het gehele

bedrijfsleven af met € 2,7 mln. Deze afname zal de ontwikkeling van het ondernemersklimaat positief beïnvloeden.

De leden van de VVD-fractie vragen naar mogelijkheden om de administratieve lastenverlichting evenwichtiger te verdelen tussen bedrijfsleven en uitvoeringsinstanties.

De passage in de memorie waar deze leden naar verwijzen, refereert aan de lastenverlichting voor het bedrijfsleven. De genoemde bedragen hebben geen betrekking op de uitvoeringskosten voor UWV en Belastingdienst. Van een herverdeling van de genoemde lasten tussen bedrijfsleven en uitvoeringsorganen kan daarom geen sprake zijn.

6. Monitoring en evaluatie

In de inleiding van deze nota is naar aanleiding van vragen van de leden van de CDA-fractie al ingegaan op de overwegingen die aan dit wetsvoorstel vooraf zijn gegaan. De leden van de PvdA-fractie vragen of in de evaluatie wordt opgenomen of de wet het doel (duidelijkheid vooraf) heeft bereikt en welk meetinstrument gehanteerd wordt voor de evaluatie. Ook de leden van de LPF fractie vragen naar de evaluatiecriteria.

In 2007 worden de doeltreffendheid en de effecten van het onderhavige wetsvoorstel geëvalueerd. De belangrijkste onderzoeksvragen daarbij zijn in welke mate het wetsvoorstel bijdraagt aan de rechtszekerheid van zzp-ers en andere opdrachtnemers en de gevolgen van het wetsvoorstel voor de kring van verzekerden. Voor de inhoud van deze evaluatie zullen Belastingdienst en UWV informatie leveren.

Daarnaast zal de uitvoering van het wetsvoorstel worden gemonitord. Het gaat daarbij om gegevens als het aantal verstrekte verklaringen, de verdeling per categorie, het aantal keren dat ondanks een VAR met uitgebreide rechtsgevolgen een uitkering wordt aangevraagd, het aantal keren dat een verstrekte VAR wordt ingetrokken of herzien en de redenen waarom, het aantal keren dat de uitgebreide rechtsgevolgen teniet worden gedaan omdat blijkt dat gebruik is gemaakt van een niet-geldige VAR en de reden van niet-geldigheid.

In de evaluatie in 2007 wordt nagegaan of de voorgestelde regeling in de praktijk aan zijn doel beantwoordt: het versterken van de positie van zelfstandige opdrachtnemers door de rechtszekerheid voor hun opdrachtgevers te vergoten.

De gegevens voor deze evaluatie komen uit de bestanden van de Belastingdienst, de instantie die de VAR verstrekt, de onderscheidenlijke aangiften controleert, en in 2006 primair de verzekeringsplicht-onderzoeken bij opdrachtgevers verricht. Daarnaast verstrekt UWV gegevens omdat het de polisadministratie beheert en mogelijk van VAR-houders verzoeken om een uitkering ingevolge de werknemersverzekeringen ontvangt.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. J. de Geus